

GÓRNOŚLAZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLAZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 158 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

placi się 20 gr za wiersz milim. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 86

Katowice, środa 13-go kwietnia 1932 r.

Rok 31

Przyszłość naszych dzieci wykuwa się w polskiej szkole.

Już za kilka dni rozpoczną się u nas zapisy dzieci do szkół powszechnych. Napozór zdawałoby się, że jest to zdarzenie drobne, powtarzające się co roku w okresie wiosennym. Ale napozór tylko, bo w gruncie rzeczy toczy się tu na Śląsku zażarta walka o najcenniejszy skarb narodowy — o duszę dziecka polskiego, duszę, po którą wyciąga łapczywe macki chytry i odwieczny nasz wróg — Niemiec. Zastawia on na niewinną duszyczkę polską kuszące sidła. Wytyża wszystkie siły i zaprzęga do swych usług wszelkie środki, stojące temu do rozporządzenia byleby tylko złowić podstępnie do swej szkoły polskie dziecko.

Nie żałuje zdradzieckich srebrników dla ojców upatrzonych ofiary, od drzwi do drzwi, od izby do izby wędrując przedpni agenci Volksbundu, usiłując oderwać latorośl. Historia ta powtarza się stale co roku, na szczęście z wynikami bardzo skromnymi. Lud polski nie zapomnił jeszcze gnębielskich metod „kulturalnego” despoty z okresu niewoli i z odrazą odwraca się od podszeptających mu na ucho zdradę interesów narodowych wystanników volksbundu. Każdy rok przynosi nam święte triumfy postępu polskości i zwycięstwa szkoły polskiej, zapewnijającej się coraz liczniej młodemu naszemu pokoleniu, pragnącej wiedzy w swym ojczystym języku.

Na nic się zdają judaszowskie srebrniki i kuszące namowy — lud polski w swej masie rozumie swój obowiązek i wie, że przyszłość dzieci jego wykuwa się w polskiej a nie mniejszościowej szkole. Nie mniej jednak tu i ówdzie znajdują się jeszcze zbałamuceni rodzice nie zdający sobie sprawy z wielkiej krzywdy, jaką wyrządzają swym dzieciom, oddając je na zatracenie pod wpływ niemiecki. Tych należy nam ratować i zdierać z ich oczu łuskę nieświadomości. Należy im na każdym kroku uprzytomniać, że wszelkie urzędy i warsztaty pracy w Polsce w pierwszym rzędzie stać będą otworem dla obywateli wychowanych w narodowej polskiej szkole. Muszą zbałamuceni rodzice jedno zrozumieć, że dla chwilowych korzyści materialnych skazując swych dzieci na poniewierkę w przyszłości na zawody życiowe i rozgoryczenie, nie mówiąc już o tem, że w dziecku takim, skierowanym przez własnych ojców na błędą drogę zbudzi się kiedyś żal głęboki do nich za wielką krzywdę, za wytrącenie mu z dłoni potężnej broni w walce o chleb codzienny przez pozabawienie go szkoły polskiej w latach młodości.

Dlatego też, by uniknąć tych palących zarzutów w przyszłości ze strony

Rozpętany podziemny żywioł sieje śmierć i zniszczenie w Chile.

Nowy Jork. Z Santiago de Chile nadchodzi tu alarmujące wiadomości o niebywalej katastrofie, jaka nawiedziła miasta i wsie, położone w Andach. Od niedzieli rana zupełnie niespodziewanie wznowiły swą czynność trzy wielkie wulkany: Descabezado, Las Yegeas i Tinguirica, wyrzucając z kraterów olbrzymie ilości kamieni, popiołu i gazów. Huki podziemne słyszane są nawet w odległym Santiago. Wybuchom towarzyszą ustawiczne wstrząsy ziemi.

W ciągu niedzieli i dnia wczorajszego poczęły wybuchać w Andach liczne inne wulkany, uważane od wieków za wygasłe.

Teren objęty wybuchami wulkanów i wstrząsami ziemi ciągnie się na prze-

strzeni 700 km. od Santiago aż do Concepcion. Cała okolica pokryta jest grubą warstwą popiołu wulkanicznego. Chmura popiołu jest tak gęsta, że słońca nie widać. W wielu miastach musiano przez cały dzień świecić latarnie uliczne.

Ludzie chodzą pod parasolami, inni przewiazali sobie chusteczkami usta i nosy, aby nie wdychać popiołu. Nawet w Montevideo, odległym o 1300 km. od najbliższego wulkanu pada gęsty deszcz popiołu.

Połączenia telegraficzne z miejscowościami, leżącymi w pobliżu wulkanów, zostały przerwane. Istnieje obawa, że są tam bardzo poważne ofiary w ludziach.

Rząd chilijski wysłał eskadrę samolotów w celach obserwacyjnych, która jednak powróciła, nie nie działawszy z

powodu gęstych chmur popiołu, zasłaniających ziemię.

Miejscami deszcz popiołu spowodował poważne trudności w komunikacji. Samochody, a nawet pociągi nie mogły się posuwać w grząskim pyłu. Gdzie komunikację utrzymano, odbywa się ona bardzo powoli wskutek bardzo ograniczonego pola widzenia.

Z Buenos Aires donoszą, że również w górach Patagonii wznowił swą działalność jeden z wygasłych wulkanów. Istnieje obawa, że wybuchnie również cały szereg wulkanów w południowym Chile.

W argentyńskim departamencie Santa Raphael warstwa popiołu, pochodząca z wulkanu Descabezado, dochodzi do 60 cm. W prowincji Mendoza (Argentyna), na południe od jej stolicy odczuto silne wstrząsy ziemi. Wskutek ciemności sklepy i banki są zamknięte.

Nawet w Buenos Aires ludność cierpi wskutek przepięnienia powietrza pyłem wulkanicznym.

Z kilku miast w prowincji Mendoza nadeszły do Buenos Aires alarmujące telegramy, domagające się natychmiastowego wysłania butli z tlenem, gdyż wielu mieszkańców zatruło się gazami, pochodzącymi z wulkanów.

Po wyborach pruskich nastąpią zmiany w rządzie Rzeszy.

Berlin. Brüning zdecydowany ma być przeprowadzić rekonstrukcję swojego gabinetu po wyborach pruskich.

Celem tego kroku będzie przede wszystkim obsadzenie stanowiska ministra spraw zagranicznych Rzeszy Brüning doszedł do przekonania, że wobec nawału zagadnień, wymagających rozwiązania, nie jest on w stanie łączyć nadal urzędu kanclerza z funkcjami kierownika polityki zagranicznej.

O osobę przyszłego ministra spraw zagranicznych Niemiec toczy się już o-

biecnie zacięta walka. Kamarylla geheimeratów urzędu przy Wilhelmstrasse pragnie zaawansować do roli ministra sekretarza stanu von Bülowa. Kandydatem Hindenburga jest von Nadowy, ambasador niemiecki w Angorze, obecnie przewodniczący niemieckiej delegacji rozbrojenkowej w Genewie.

Bülow osobiście nie kwapi się do objęcia stanowiska ministra, licząc na stanowisko ambasadora w Londynie, które niebawem opróżni von Neurath z powodu niezadowolającego stanu zdrowia.

Bandyci mszczą się na Lindbergu.

Matka skradzionego dziecka poważnie rozchorowała się.

Nowy Jork. Wszystkie wysiłki Lindbergha w celu odzyskania dziecka spełniły narażenie na niczem. Bandyci, po zainkasowaniu 50.000 dolarów, w dalszym ciągu usiłują szantażować rodziców łudzając ich nadzieją. Zona Lindbergha, po ostatnim zawodzie, rozchorowała się ciężko. Wczoraj przewieziono ją do lecznicy prywatnej w Nowym Jorku.

Wobec grozy sytuacji dzienniki nowojorskie zorganizowały składkę na dalsze poszukiwania zaginionego dziecka. Zebrano 50 tysięcy dolarów. Będą one wypłacone tej osobie, która przed dniem 10 maja przyczyni się do odzyskania małego Lindbergha.

Stanowisko bandytów tłumaczą w Nowym Jorku, jako zemstę za podanie do wiadomości policji numerów banknotów wyplaconych przez Lindbergha. Nie jest wykluczone, że Lindbergh zgodzi się na wniesienie drugiego okupu, tym razem w złocie. W społeczeństwie amerykańskim coraz częściej odzywiają się głosy zwątpienia, że prawdopodobnie dziecko już nie żyje. Mimo to zainteresowanie ogółu bynajmniej nie osłabło, czego najlepszym dowodem są składki zebrane przez prasę w Nowym Jorku.

—o—

swych własnych dzieci, rodzice winni przed każdym skryciać okazując się na duszę ich dziecka agentem czy agentką volksbundową, kuszącym doraźnymi korzyściami, zamykać drzwi przed nosem i nie dawać posłuchu ich podszeptom. Nie po to pokolenia całe walczyły w czasach niewoli o Polskę i wdychały do niej, nie po to lud nasz zraszał obficie swą krwią serdeczną w powstanach przeciw ciemniejszemu niwu śląskiemu, by teraz dobrowolnie oddawać niepre-

jednanemu wrogowi polski najcenniejszy nasz skarb — dziecko. Pamiętajmy, że w dniach zapisów 18, 19, 20, 21, 22 i 23 kwietnia br. rozstrzygamy o przyszłości, dobrej czy złej, naszych dzieci. Ciężka odpowiedzialność spoczywa w waszych dioniach, polscy rodzice i wierzmy, że losami swych dzieci pokierujecie tak, jak wymaga tego dobro ich i dobro państwa w myśli hasła: polskie dziecko znaleźć się winno i musi w polskiej szkole!

Liga narodów zajmie się sprawą unii naddunajskiej.

Genewa. Dziś odbędzie się nadzwyczajne posiedzenie Rady Ligi Narodów, poświęcone zagadnieniu unii naddunajskiej. W imieniu Włoch zabierze głos minister Grandi, a w imieniu Niemiec von Bülow, którego przyjazd jest oczekiwany w południe. Posiedzenie zapowiada się z tego względu ciekawie, że delegat Grecji przy Lidze Narodów zgłosił w imieniu swego rządu chęć przystąpienia Grecji do unii naddunajskiej. Również ogólne zainteresowanie budzi stanowisko, jakie zajmie delegat Bułgarii.

Sprawę Kłajpedy rozstrzygnie Trybunał w Hadze.

Berlin. Sprawa konfliktu litewsko-kłajpedzkiego została skierowana przed trybunał międzynarodowy w Hadze. Jest to wspólne wystąpienie Anglii, Francji, Włoch i Japonii. Jak wiadomo, rząd kowieński zabiegał, by konflikt nie był rozpatrywany jako skarga, lecz jako prośba o arbitraż. Wczoraj w Kłajpedzie ogłoszono spis 25 list wyborczych do sejmiku. Listy obejmują 400 nazwisk.

Śmierć pod zwalami węgla.

Berlin. W Gladbeck (Nadrenja) zaważyli się sztolnie w kopalni im. Stinnesa. Zwały węgla zasypały pięciu górników. Pomimo natychmiastowej pomocy, zdołano uratować tylko jednego. Czterej pozostali zginęli.

Samochód z pasażerami runął do kanału.

Londyn. Na przedmieściu Kairu zdarzyła się wczoraj straszna katastrofa. Przepięziony pasażerami autobus po rozbiciu barjery, wpadł do kanału. Śmierć poniosło 7 osób, w tej liczbie szofer.

Pracy domagają się robotnicy

TELEGRAMY.

nie świątówek i urlopów turnusowych.

Krół. Huta. Przy udziale 48 radców załogowych odbyła się we wtorek, dnia 12 b. m. w sali metalowców zespołu pracy w Król. Hucie konferencja radców zakładowych w związku z orzeczeniem nadzwyczajnej komisji pojednawczej i arbitrażowej. Przewodniczył i referował poseł Kozubski, który w krótkich słowach scharakteryzował uchwały powyższej komisji. Po dłuższej dyskusji uchwalono następującą rezolucję:

„Zebrani radcowie zakładowi odrzucają orzeczenie nadzwyczajnej komisji pojednawczo-arbitrażowej dotyczące obniżki płac 7% w hutach cynkowych.

2. Zebrani apelują do p. min. pracy i opieki społecznej, by nie zatwierdzał orzeczenia nadzwyczajnej komisji uszczuplającego i tak już głodowe płace robotników.

3. Zebrani jaknajenergiczniej protestują przeciwko wprowadzeniu świątówek i urlopów turnusowych, oraz przeciw redukcji robotników i całkowitemu unieruchomieniu warsztatów pracy, domagając się rozłożenia ciężaru równomiernie i na urzędników wyższej administracji.

4. Konferencja radców zakładowych stwierdza, że po zredukowaniu 50 proc. robotników w hutach cynkowych, nie zredukowano ani jednego urzędnika wyższej administracji, co w dalszym ciągu pociąga za sobą wysokie koszty produkcyjne.

5. Zebrani apelują do władz wojewódzkich i komunalnych, by z powodu obniżenia zapomóg ustawowych na wypadek braku pracy, udzielały większej pomocy bezrobotnym i krótko pracującym. (l)

Od 2—10 procent obniżono płace robotnikom miejskim.

Krół. Huta. W dniu wczorajszym zostały przeprowadzone układy w sprawie obniżki płac robotnikom magistratu miasta Król. Huty. W obradach wzięli udział przedstawiciele Zespołu Pracy oraz Federacji. Przewodniczył ze strony pracodawców radca Cwidewicz. Za zgodą obu stron płace robotników miej-

skich obniżone zostały zależnie od kategorii od 2—10 procent. (l)

Nowy zamach przemysłowców na płace urzędnicze.

Katowice. Dnia 14 b. m. odbędzie się posiedzenie komisji pojednawczej i rozjemczej celem wydania orzeczenia co do płac pracowników umysłowych, zatrudnionych w przemyśle przetwórczym żelaznym. Pracodawcy domagają się obniżki płac o 20 procent. (t)

Odrzucone orzeczenie.

Katowice. Dziś upłynął termin wypowiedzenia się stron zainteresowanych odnośnie do orzeczenia nadzwyczajnej komisji rozjemczej w sprawie obniżki 7-procentowej w hutach metalu. Orze-

czenie to związki zawodowe jak i pracodawcy odrzucili. (t)

Huta „Bismarcka“ otrzyma kredyt i zamówienia.

Katowice. W marcu b. r. rada zakładowa huty „Bismarcka“ wystosowała do rządu obszerny memoriał, w którym domagała się udzielenia hucie niezbędnych kredytów.

W związku z tem przyjął wczoraj p. wojewoda śląski przedstawiciela Zespołu Pracy p. Pietrzaka i radę zakładową huty „Bismarcka“. P. wojewoda oświadczył delegacji, że sprawa udzielenia hucie kredytów znajduje się na dobrej drodze tak samo jak sprawa zamówień w hucie dla „Polminu“.

„Spragniona“ Finlandja.

Ostatnio Finlandja w głosowaniu powszechnym zniósła po wielu latach zakaz sprzedawania alkoholu. W dniu, w którym weszła w życie ustawa pozwalająca swobodne picie wódki, przed restauracjami ustawiały się długie kolejki spragnionych Finów, oczekujących na chwilę otwarcia lokali.

Samobójczy skok Polaka z wieży kościoła

Paryż. Wczoraj o zmroku z najwyższego krużganka wieży katedry Notre Dame w Paryżu skoczył młody mężczyzna i poniósł śmierć na miejscu wskutek strzaskania czaszki o bruk kamienny. W ubraniu samobójcy znaleziono legitymację studencką wydziału lekarskie-

go na nazwisko Bernarda Frydmana. Jak ustaliło śledztwo, Frydman jest obywatelem polskim. Odebrał sobie życie, po przegraniu większej sumy na wyścigach konnych. Żadnych listów samobójca nie pozostawił.

15 b. m. posiedzenie sejmu śląskiego.

Katowice. 22 posiedzenie III Sejmu Śląskiego odbędzie się w dniu 15 kwietnia rb. o godz. 15. Porządek dzienny obejmuje 7 punktów.

Powrót p. premiera.

Warszawa. Powrót p. premiera Prystora z urlopu wypoczynkowego z Krynicy do Warszawy spodziewany jest w czwartek lub piątek bieżącego tygodnia.

Skargi na Kwintę nie przestają wpływać.

Warszawa. Na skutek zarządzenia prezesa warszawskiego Sądu Okręgowego sędziego Zaborskiego, delegowany został wyłącznie do prowadzenia śledztwa w sprawie bankiera Kwinty. W związku z tem, wszystkie pozostałe sprawy 5-go okręgu przekazane zostały mianowanemu zastępcy sędziego Zaborskiego. Zarządzenie to powzięte zostało w związku z coraz bardziej rozszerzającym się śledztwem w sprawie milionowej afery. Władze sądowe uznały za konieczne, zastosowanie wyjątkowych środków w stosunku do tej doniosłej sprawy. Jak się dowiadujemy do władz sądowych wpłynęły dalsze skargi poszkodowanych, które ujawniły nowe okoliczności, trzymane narazie dla dobra sprawy w ścisłej tajemnicy.

Zwyzka cen zboża.

Warszawa. Wiosenne roztopy na tyle poprawiły drogi, że podaż zboża znacznie osłabła. W związku z tem dość silnie wykłowały ceny żyta i owsa krajowego, mimo tendencji niżkowej utrzymującej się na rynkach światowych. Zwyzkowały również ceny otrąb, w związku z brakiem pasz i okresem przednowkowym. Na rynku znaczna się duży popyt na zboże jare zdatne do siewu. Stan zasiewów w Polsce przedstawia się miernie. Pszenice, jęczmień i rzepak ozimy oznaczono liczbą 2,8, żyto i koniczne — 2,9. Liczba 3 oznacza stan średni, cztery — dobry. Są to liczby dla marca. W tym okresie roku ubiegłego stan zasiewów był przeciętnie o 0,6 lepszy.

Bilans handlowy się trzyma.

Warszawa. W marcu nasz bilans handlowy wykazał znowu przewyżkę wywozu nad przywozem o 30,726 tys. zł. Zarówno przywóz jak i wywóz — w stosunku do lutego rb. — wykazały niewielkie zmiany. Gorsze że należności za wywiezione towary wpływają bardzo opieszale, co stwarza nieprzyjemną sytuację na rynku dewizowym.

Od dnia 18 kwietnia do dnia 23 kwietnia b. r. przez cały tydzień będą odbywać się wpisy do szkół,

wypełnijcie swój obowiązek obywatelski i narodowy, zapisujcie dzieci do szkoły polskiej.

Książę i żebrak

POWIEŚĆ.

48) (Ciąg dalszy.)

— Dzięki Bogu — odrzekł z serdeczną uciechą — że nareszcie odnalazłem cię, panie, po długich poszukiwaniach. Gdy wczoraj dotarł do czeredy hultajów i dowiedział się, że oni ścigać cię będą znowu i przybyłem na czas, żeby im zdobyć wydrzec. Teraz chodź ze mną: udamy się do domu mego ojca, do Hendon-Hall. Konie czekają na nas w najbliższym miasteczku i suknie tam są dla ciebie. Za dni kilka będziemy w domu i wtedy skończą się wszystkie biedy.

— Dobry mój przyjacielu — rzekł król wzruszony — spodziewam się, że ci wkrótce będę mógł wynagrodzić wszystko, co dla mnie czynisz. Chodź jeszcze za mną tu do domu, abym zapewnił dobrą wieśniaczkę o mojej królewskiej wdzięczności. Jeśli masz pieniądze to obdarz ją hojnie.

Miles uśmiechnął się i wyciągnął woreczek.

Hendon - Hall.

W parę godzin później jechali konno obydwa przyjaciele obok siebie gości-

cem do Hendon-Hall. Król zrzucił wstrętne łachmany, a odział się w suknie, które Hendon dla niego kupił na moście londyńskim. Ciepło mu w nich było i wygodnie.

Hendon czuwał nad tem, aby podróż nie, które Hendon dla niego kupił na moście. Był przekonany, iż wszelkie zbytek wyteżenie sił, nieregularne lub niedostatek jadła i brak snu muszą szkodzić temu choremu umysłowi; spokój zaś, ruch umiarkowany i życie regularne przyspieszą uleczenie. Tęsknił do czasu, w którym obaczy dziecko swe przybrane zupełnie zdrowem na duchu, wolnem od dreczących je urojeń. Dlatego postanowił drogę do wyteżnionej ojcowizny rozdzielić na kilka dni, zamiast jechać bez przerwy, dzień i noc, jak tego pragnęło jego niecierpliwe serce.

Gdy około dziesięciu mil angielskich ujechali, dostali się do pięknej wioski, gdzie zatrzymali się w zajezdny domu. Tutaj Hendon pozostał wiernym takiemu postępowaniu z królem, na jakie się zgodził poprzednio: stał za stołem, gdy Edward jadł, i obsługiwał mu; później rozebrał go i położył do łóżka. Wreszcie owinął się w wełnianą koldrę i sam legł do snu w poprzek przed drzwiami izby. Przez następne dwa dni jechali po-

woli dalej, opowiadali jeden drugiemu nawzajem przebyte w rozłączeniu przygody i śmiali się teraz z niektórych, tak wprzód udreczających.

W dniu ostatnim Hendon był widocznie coraz więcej wzruszonym. Mówił bardzo wiele o swoim starym ojcu, o bracie Arturze, opowiadał różne drobne rysy bardzo pięknie świadczące o ich szlachetnym charakterze. Serdecznie i słodko wspominał lady Edytę; był wesołym, starał się znaleźć coś dobrego do powiedzenia nawet o bracie Hugonie. A jak się zadziwił i ucieszył w Hendon-Hall jego powrotem! Z trudnością znajdował słowa, aby odmalować radość i szczęście, jakie spodziewał się obudzić w rodzinnym domu.

Jechali widocznie bardzo urodzajną okolicą; obfitość pięknych drzew owocowych zakrywała domy mieszkalne. Obok gościńca widzieli bujne łąki, na których wznosiły się gdziegdzie pagórki, jakby fale na spokojnym jeziorze. Po południu kilka razy ten powracający syn marnotrawny wbiegał na pagórki i patrzył, czy z którego z nich nie dojrzy drogiego, ojcowskiego domu. Nareszcie obaczył go zdala i zawołał wzruszony:

— Mój królu, widzisz wieś i zam-

czyśko obok, te wieżycy nad nim sterujące? To nasze gniazdo a ten las, to park mego ojca. Ach, nareszcie znalazłeś się wśród dostatnego, zamożnego domu. Zamek ma siedm dziesiąt pokoi, czy możesz to sobie wyobrazić? Dwudziestu siedmiu sług miał ojciec zwykłe. Obaczysz, jak tam będziemy dobrze goszczeni. Spieszmy się, ja już niecierpliwości mojej nie mogę powściągnąć.

Mimo pośpiechu dopiero po trzeciej po południu dosięgnęli wsi. Jadąc przez nią, Hendon mówił nieustannie:

— Patrz, tu jest kościół — obrósł powojami jak niegdyś, tam poniżej widzisz dom zajezdny ze starym gościńcem, z czerwonym lwem; przed zajezdem to plac targowy. O, i stara studnia stojak była — nic się nie zmieniło, chyba ludzie tylko. Prawda, iż dziesięć lat, to niezbyt długi czas i ludzie niektórzy wydadają mi się znani, ale oni widocznie nie poznają mnie.

Rozprawiał tak dalej. Przyjechawszy na koniec wsi, zwrócili się na wąską drogę, pół mili może długą, ciągnącą się między dwoma wysokimi parkanami. Wreszcie dostali się przed wielką, ozdobną kamienną bramę, za którą wśród obszernego, pięknego ogrodu kwiatowego stał w pośrodku szlachecki zamek.

Wybory prezydenta Rzeszy na Śląsku Opolskim.

Śląsk Opolski w niedzielnych wyborach prezydenta Rzeszy w przeważającej większości oświadczył się za Hindenburgiem. Na ogólną liczbę 696.042 głosów otrzymali: **Hindenburg 403.263**, Hitler 213.747, komunista Thälmann 79.032 głosów. W pierwszych wyborach (13 marca) wynik był następujący: Hindenburg 369.841, Hitler 185.300, Thälmann 102.699 głosów czyli że w drugim pochodzie wyborczym zyskali Hindenburg około 33.500, a Hitler około 28.400 głosów, natomiast spadek głosów komunistycznych dochodzi do liczby 23.700.

Tymczasowe wyniki urzędowe w poszczególnych miastach i powiatach górnośląskich wyrażają się w liczbach następujących:

Powiaty	Hindenburg	Hitler	Thälmann
Eytm	28.322	13.562	5.816
Głiwice	29.575	18.722	6.636
Zabrze	30.801	19.582	15.081
Racibórz	15.457	8.839	1.790
Opole	12.244	8.522	2.424
Nysa	14.176	4.104	983

Miejscowość	Hindenburg	Hitler	Thälmann
bytomski	17.604	10.640	11.171
dobrodzieński	5.102	2.514	543
gliwicki	17.605	10.639	11.171
głubczycki	31.682	10.885	1.422
górkowski	12.651	7.197	805
kluczborski	11.141	13.613	1.370
kozielski	22.679	11.826	3.400
niemodliński	11.772	6.601	1.101
nyski	24.579	8.109	1.963
oleski	16.789	6.225	1.638
opolski	34.186	17.826	7.347
prudnicki	30.092	13.848	3.185
raciborski	13.532	8.548	3.147
strzelecki	20.940	10.031	4.436

Mimo większości za Hindenburgiem dziwić się trzeba nad wielką liczbą głosów, oddanych na skrajne partie komunistyczną i hitlerowską. Liczby te muszą zastanowić każdego, który obeznanym jest ze stosunkami na Śląsku Opolskim w czasach dawniejszych i teraźniejszych. W każdym razie smutny to obraz, nad którym powinny się zastanowić miarodajne czynniki na miejscu, tak rządowe jak i kościelne. Dokąd zjadzie lud Śląska Opolskiego, jeżeli nie powstrzyma się fali skrajnego radykalizmu?

W jakich rozmiarach zagnieździł się hitleryzm i komunizm na Śląsku Opolskim, o tym najlepiej świadczy wyniki wyborów niedzielnych w następujących kilku miejscowościach:

Wiek nerwów.

Nerwowe tempo życia rodzi choroby umysłowe.

Międzynarodowa statystyka chorób umysłowych wykazuje ciągły i szybki wzrost chorób umysłowych po wojnie, co pozostaje, jak twierdzą lekarze, w związku z rozwojem alkoholizmu, chorób wenerycznych oraz nadmierne szybkiego i nerwowego tempa życia współczesnego. Zużycie sił organizmu, przeciążenie i wyczerpanie nerwów pod wpływem zmechanizowanej pracy z jednej strony, ciężkich warunków życiowych — z drugiej, prowadzą do powstawania na tem podłożu chorób umysłowych.

Dane statystyczne za rok 1930 wykazują, iż w Anglii przypada na każdego 1000 mieszkańców 4 umysłowo chorych w Szkocji — 4,50, w Irlandji — 6,61, w Niemczech — 3,70, w Czechosłowacji — 3,50.

Tempo przyrostu chorych umysłowo obrazują cyfry, odnoszące się np. do Czechosłowacji: otóż w r. 1919 znajdowało się w lecznicach i szpitalach 11.401 chorych umysłowo, w r. 1922 — 14.756, w r. 1925 — 17.849, w r. 1928 — 21.249, w r. 1930 — 24.380.

Miasta	Hindenburg	Hitler	Thälmann	Racib. Kuźnia	690	320	382
Miechowice	3.134	2.401	2.268	Tworków	276	512	302
Mikulczyce	3.478	2.952	3.133	Turze	242	171	168
Grzybowice	336	225	271	Wojnowice	284	252	104
Górniki	207	163	363				
Stolarzowice	566	432	285				
Miedary	121	65	61				
I abedy	1.818	1.033	527				
Ostropa	634	356	426				
Nieborowice	158	108	78				
Markowice	217	437	284				

Miasto o 640-tu mieszkańcach.

W biurze powszechnych spisów obliczono już dane, dotyczące liczby ludności we wszystkich miastach Polski. Jak wynika z tych obliczeń, ludność miast wynosi około 8.700.000 mieszkańców; w porównaniu z rokiem 1921 liczba mieszkańców miast wzrosła o 1.800.000 osób. Niżej 5.000 mieszkańców posiada 308 miast w Polsce. Najmniejszym miastem jest Kopanica w województwie poznań-

skiem, która liczy tylko 640 mieszkańców. Nie o wiele większą liczbę mieszkańców posiada pięć innych miast województwa poznańskiego, oraz jedno miasto w województwie łódzkim, które liczą niżej 1000 mieszkańców. Miastem Rybnik ma 688 mieszkańców, Jaraczewo 830, Gąsawa 893, Władysławów (woj. łódzkie) 906, Książ 928, oraz Rostarzewo 989 mieszkańców. (w)

Dostała obłędu z żalu, że sprzedała los loteryjny.

O niezwykle wypadku rozpisuje się prasa paryska. Ośrodkiem ogólnego zainteresowania stała się 43-letnia nauczycielka, stanu wolnego, Karolina Letour, która dostała pomieszczenia zmysłów wśród zupełnie wyjątkowych okoliczności.

Panna Letour prowadziła spokojne i solidne życie starej panny, całkowicie oddanej uciążliwym obowiązkom swego zawodu. Lecz w sercu jej, jak w sercu każdego człowieka, żyło marzenie bytowania innego, piękniejszego... W tej właśnie chwili poprawienia sobie bytu zakupiła panna Letour los loteryjny. Co prawda, nie spodziewała się ona, żeby wygrała. Jakież było jej zdziwienie, gdy pewnego dnia wyczytała w gazetach, że na jej los, którego numer miała zapisany, padła główna wygrana, wynosząca 50

tyścy franków. Duszę nauczycielki wypełniła szalona radość, która jednak przemieniła się niebawem w najczarniejszą rozpacz. Zaczawszy szukać losu, przypomniała sobie nagle, iż przed kilku miesiącami, znajdując się w chwilowych kłopotach finansowych, sprzedała los pewnej koleżance za jakąś drobną sumę. Pobiegła natychmiast do owej pani, prosząc ją o zwrot losu, a następnie proponując przynajmniej podział na równe części. Lecz koleżanka stanowczo odmówiła, oświadczywszy, że przecież los jest jej własnością i może nim dysponować tak, jak jej się żywnie podoba.

Nie spodziewała się owa kobieta, że jej odmowa wywołała tak przykry skutek — doprowadzenia do obłędu koleżanki.

Olbrzymi spadek zagraniczny.

Miljonowa fortuna czekała przez 30 lat na spadkobierców.

Z Saksonji donoszą, że rodzina Schöne, osiadła w Eilenburg i w Torgau, otrzymała olbrzymi spadek zagraniczny. Po jednym z krewnych Schöne'ów, który wyemigrował do Australji, został majątek w wysokości 320 milionów marek niemieckich.

Jan Bogumił Schöne z Drezna wyjechał w świat w połowie ubiegłego wieku bez grosza w kieszeni. Opuściwszy raz Niemcy, nie porozumiewał się więcej nigdy ze swoimi krewniakami w ojczyźnie. Dlatego wszyscy byli przekonani, że emigrant zmarniał gdzieś w dalekiej wędrowce. Tymczasem pilny i oszczędny Niemiec doszedł pracą do kilku udziałów w małej kopalni złota. Potem już szczęście pchało się drzwiami i oknami. Gdy emigrant zmarł w 1899 roku, zostawił pięć wielkich kopalń złotego kruszcza. Wszelkie wysiłki władz australijskich, aby odzukać krewnych bogatego obywatela, pozostały bez skutku.

Dopiero przy końcu ubiegłego roku, gdy ukazały się w prasie niemieckiej ogłoszenia o spadku, zwrócili się krewni Jana Bogumiła Schönego, mieszkający w Saksonji, do pełnomocnika rządu australijskiego w Niemczech. Okazało się, że w Eilenburg mieszkał ubogi muzyk Schöne, który przed 31 dalszymi krewnymi milionera australijskiego ma bezpośrednie prawa do spadku. Przed dwoma laty przeniósł się muzyk do Rehfeld koło Torgau. Jedną z jego córek jest jeszcze dotąd służącą u nauczyciela gimnazjalnego w Eilenburgu.

Szczęśliwy spadkobierca, który ze zdumieniem dowiedział się o bogactwie emigranta, porozumiał się z konsulem ni-

emieckim w Australji i poczynił już w kraju odpowiednie kroki w celu objęcia spadku. Rząd australijski zawiadomił go, że scheda wynosi obecnie z procentami 320 milionów marek niemieckich, ale Australja nie może mu wypłacić od razu wszystkiego i ofiaruje na razie tylko pięć milionów marek gotówką, a resztę odda w ratach.

Z Ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy.

Katowice, Onegdaj pociągami nocnymi odechali delegaci Og. Zw. Podof. Rezerwy w liczbie 63 członków na zjazd do Warszawy, odbywający się w ubiegłą niedzielę w Warszawie. Delegacji ci, na czele których wyjechali prezes Zarządu Okręgowego p. Kupias oraz członkowie Zarządu Głównego pp. Maczyński i Olszowski, zabrali z sobą obszerny materiał sprawozdawczy oraz szereg rezolucyj, które zostały przedłożone zjazdowi, gdzie m. in. sprawami były powzięte przez członków O. Z. P. R. rezolucje o wysiedleniu i zwolnieniu z pracy wszystkich obcokrajowców, zatrudnionych w przemyśle śląskim, oraz sprawa zatrudnienia podoficerów rezerwy.

Katowice-Centrum. Odbyło się tu w ub. niedzielę miesięczne zebranie OZPR, koła Katowice - Centrum, na którym uchwalono szereg wniosków, jakie mają być przedłożone zjazdowi O. Z. P. R. w Warszawie. Między innymi wygłosił wykład o lotnictwie p. por. Domagałski, którego zebrani członkowie wysłuchali z zainteresowaniem.

Wielkie Hajduki. Odbyło się tu zebranie Zarządu Powiatowego na powiat świętochłowski, któremu przewodniczył wiceprezes pow. p. Kotucha. Na zebranie przybyli z ramienia P. W. komd. p. por. Kruczek oraz z Zarządu Okręgowego p. Jan Zambok. Po szeregu referatów i dyskusji uchwalono m. in. rezolucje, protestującą przeciwko zatrudnianiu obcokrajowców w przemyśle śląskim. Sprawę mającego się odbyć zjazdu w Warszawie, referował p. Zambok. Na temat pracy letniej w P. W. i W. F. mówił p. por. Kruczek.

Nowe koło Ogóln. Zw. Podoficerów Rezerw w Piotrowicach.

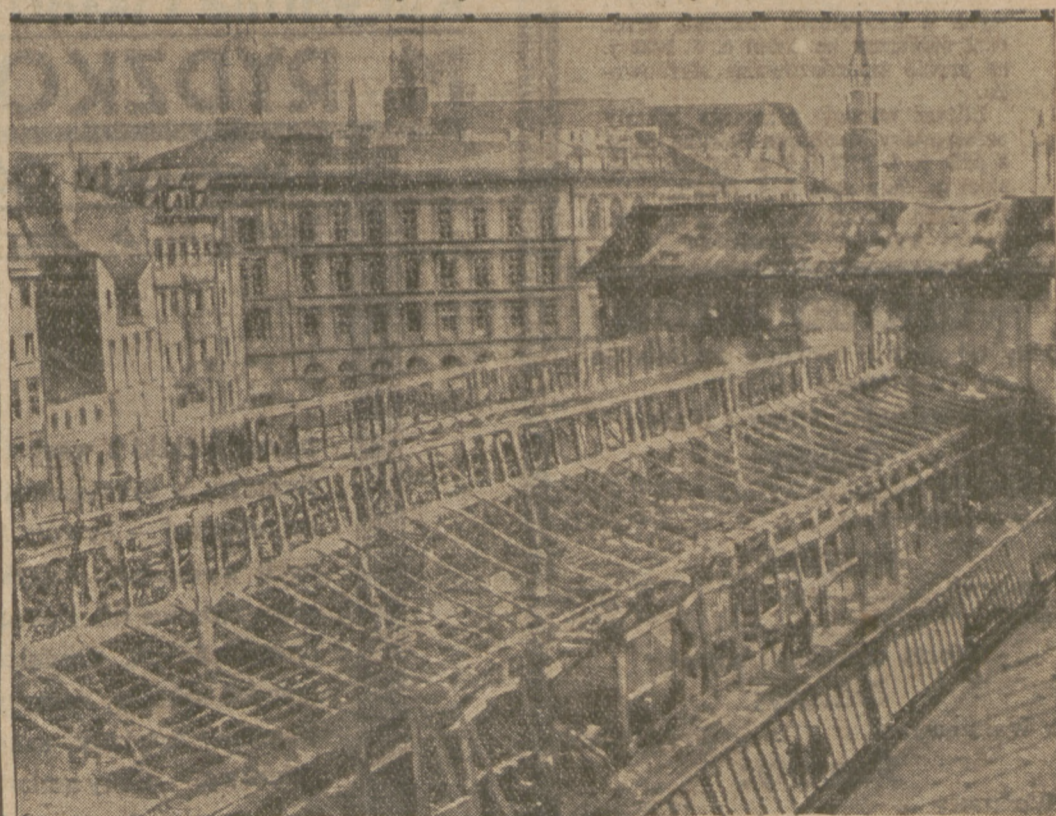
W ubiegłą niedzielę odbyło się konstituujące zebranie podoficerów rezerwy, zamieszkałych w Piotrowicach. Na zebranie to przybyła dosyć pokaźna liczba podoficerów rezerwy, którzy pod przewodnictwem przybyłego delegata Zarządu Okręgowego p. Bułę, przystąpili do założenia koła O. Z. P. R. na tamtejszym terenie. Po wypowiedzeniu się kilku gości w tej sprawie, przystąpiono do wyboru tymczasowego Zarządu, który przedstawił się w następującym składzie: prezes — Szulczyński Wincenty, zastępca — Bańczyk Bernard, sekretarz — Pieczuch Stanisław, skarbnik — Matuszek Jan, Lawnicy: Marciniak Ignacy i Potyczka Antoni. Po wyborze zarządu zabrał głos prezes p. Szulczyński, który apełował do zebranych, aby pod jednym sztandarem z dniem tym rozpoczęli pracę nad rozwojem nowo-założonego koła.

Baczność referenci prasowi wszystkich kół Og. Związku Podoficerów Rezerw okręgu śląskiego.

Mimo, że niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę, by ref. prasowi wszystkich kół nadsyłały materiał prasowy zaraz po odbyciu w danym kościele jakiegoś uroczystości względnie zebrań do Zarządu Okręgowego w Katowicach — dotychczas tego nie czynią, lecz przeciwnie nadsyłają materiał do prasy po terminie 2 a nawet 3 tygodniowym. Następnie zdarzają się wypadki, że referenci nadsyłają materiał w dodatku nieraz błędnie opracowany wprost do redakcji pism Katolickich z pominięciem Zarządu Okręgowego, przez co redakcji utrudniają pracę a nas samych wprowadzają w błąd. W wypadku, który miałby zajść z powyżej podanych powodów, Zarząd Okręgowy bezwzględnie odmówi danemu kołu prawa zamieszczania sprawozdań w prasie a ref. pras. odpowiednio upomni o przestrzeganiu wydanych zarządzeń. Prezesów kół uprasza się, by zwracali baczniejszą uwagę na treść sprawozdań, nadsyłanych do prasy i podległych im referentów pouczyli o zadaniu, jakie spełniają.

Referent prasowy Zarządu Okręgowego.

Olbrzymi pożar w Monachjum

Jaki szalał przed paru dniami zniszczył doszczętnie hale targowe. Również okoliczne domy doznały od ognia dość poważnych uszkodzeń. W czasie akcji gaszenia pożaru uległo cięższym lub lżejszym obrażeniom cieleśnym 87 osób, w tem 75 strażaków.

